

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quęstio 2. Quomodo benedixit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

VERSVS 26.

Cenantibus autem eis, accepit Iesus panem, & benedixit ac fregit deditque discipulis suis, & ait: Accipite & comedite: hoc est corpus meum.

QUESTIO I.

An cenasset Eucharistia?

§. 1. **M**oris est apud Sectarios Eucharistiae celebrationem nominare cenam. Noster vertit, *cenantibus*, in Græco est *ἐσθίωντων*, edentibus, 1. Cor. 11. 24. *μὲν τὸ δεῖπνον αὐτοῦ*, post cenasse. & apud Ioan. 13. 4. *facta cenā*. Non igitur proprium est cenæ hoc sac. amen- tum, licet nondum mensis remotis Apostolis sit datum.

*Cur cenam
Caluinista
vocent.*

I. Corinth. 11. 20. quæ nominatur cenā dominica non est Eucharistia, sed agape, quam diuites pauperibus præbebant, ut quibuscumque videtur. Verum constanter dominicam cenam appellant Patres institutionem Eucharistiae. ut Augustinus de sermone Domini in monte, lib. 2. cap. 7. Caluiniani cenam appellant, ut veterem loquendi modum, quo corpus & sanguis Domini vocantur, sensim obliterent. Quod tamen minus commodè faciunt, cum matutino tempore & ipsi, non pomeridiano administrent, quæ est antiquissima Ecclesiæ consuetudo. Nam celebrabant antelucanis cætibz Eucharistiam, quorum Plinius ad Traianum meminit. Et Tertullianus ad uxorem lib. 2. cap. 5. *Non fiet maritus, quid secreto ante omnem cibum gustet.* Et lib. de corona militis, cap. 3. *Eucharistia Sacramentum, & in tempore victus, & omnibus mandatum à Domino etiam antelucanis cætibz, nec de aliorum manu, quam presidentium sumimus.* Sic Cyprian. Epistol. 64. ad Cæciliam. *Ch. istum vesperti obtulisse, nos mane resurrectionem Domini celebrare: itaque calumnia est Magdeburgensium, dum hanc consuetudinem ad Montanistas referunt.* Porro vides hic vsitatum Eucharistiae nomen, tempore Tertulliani, quod etiam dominicum Africanis appellarunt.

Eucharistia.

Imo adeo notum hoc nomen fuit, ut non modo Ecclesiæ Latine, verum Syriacæ etiam fuit vsitatum. Nam Actorum 2. vers. 42. ubi nos habemus, *ἐν τῇ κοινῇ αὐτοῦ*. In fractione panis. In Syro est: *בְּרִכְיָא* Baketzia deucharistia, ubi d in principio signum est Genitrii seu regiminis. Non possum intermittere e, uin fraudem in parua re, & manifestam ostendam, qua imperitia suorum Lutherani abusi sunt in versione responsi, quod Hieremias Constantinop. ad quæstiones eorum, & postula reddidit. Verba Constantinopolitani sunt. *καλεῖται ἡ δὲ χάρις ἡ περὶ τῆς ἐκκλησίας ἡ λογικῆς λατρίας.* ubi illi: vocatur autem Eucharistia, seu rationalis cultus illa, caritativa, seu ritus sacer. At περὶ τῆς est sacrificium, oblatio, non quilibet ritus sacer. sicut περὶ τῆς ibidē verba appellat, cū non modo Hieremias vigeat. Missam, & Eucharistiam esse περὶ τῆς ἱερουργίας, sacrificium, quod illi negabant, sed alii quoque ea vrantur significatione: sunt enim περὶ τῆς ἁγίας ἁγίας maiores, sanctiores etiam apud gentiles, & Christum vocat Dionysius Areopagita περὶ τῆς ἁγίας, hoc est, summum sacerdotem, quod non minus improbe vertunt quidam nouato-

*Fraus Lutherano-
rum.*

rum etiam in Lexicis suis, *cerimoniarum conditum* non minore Christi filii Dei, quam Catholice religionis contemptu. Ita in Iacob. Cellarii Lexico est περὶ τῆς. Augustinus lib. 10. de ciuit. Dei dixit confessionem, alii *μυστήριον, ἱερουργίαν*. Gaza sacrum verbum. Sed maior fraus in versione Hieremias, qui se ipse explicat.

Quod dixerat: *καὶ ὁ κύριος ἡμεῶν ὁ θεὸς φάει, καὶ ἡμεῖς ἐσθίωντες ἡμεῖς αὐτοῦ.* Et sit quidem oblatio, sit autem & missibiliter sacrificium. Quomodo autem fiat, ostendit. *καὶ τὸ εἶδόν μετὰ τὴν εἰς αὐτὸ τὸ σῶμα, καὶ αἷμα ἡμεῶν, καὶ τῆς ἁγίας χάριτος, καὶ τῆς ἐκκλησίας, καὶ τῆς πόλεως, καὶ τῆς οἰκουμένης, καὶ τῶν πάντων πνευματικῶν.* Et mutatio specierum in corpus, & sanguinem Domini, occulte diuina sacrificium gratia perficiente, seu perfructu, & precibus περὶ τῆς χάριτος, hoc est, sacrificium peragentibus, non autem perficientibus tantum, omnia enim illa verba περὶ τῆς ἁγίας, περὶ τῆς πόλεως, sunt sacrificiorum, sicut ἱερουργίας.

QUESTIO II.

Quomodo benedixit?

§. 1. **M**ultis voluminibus versus hic, & sequenti disputantur: Ego memor huius mei instituti, ostendam duntaxat, quid ex hisce verbis proutitate Catholica contra hæreticos disputari possit, quid insuper ipsi inter se discordes obiciant. Quod licet vllus tota Scriptura locus est, varie agitur, ac in multiplices sensus distractus, hic profecto tantam interpretationum varietate vexatur, ut vel numerum sententiarum quærere sit operosum.

§. 2. De Iudæorum consuetudine & distributione, benedictione ac fractione panis rem omitto, tum quod à plurimis tractetur, tum quod ad institutum meum non magnopere faciat. Summa nobis de benedictione controuersia est. Caluinus ridiculos putat Papistas, quod crucis figuram fecisse dicant: at vero nemo nostrum id asserit, nec tamen non esse factum asserimus, veterum nonnulli censere. Multa fecit Iesus quæ scripta non sunt, nos de re incertum nihil affirmamus, temerarios eos indicamus, qui hanc argumentum s. scriptum negant.

Negant hæretici plei quæ panem benedixisse, itaque διχαρησας referunt ad Deum, atque interpretantur διχαρησας, gratias agens. Nam viroque verbo Eucharistia utitur Beza itaque vera, quæ accipit pro eodem. P. scator tamen in Græcis peritior caret, etiam interpretatur διχαρησας τὸν ἄνθρωπον, Benedixit panem. Nam accipiens calicem διχαρησας, gratias agens. Clara sententia est, καὶ ὁ κύριος τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἡμεῖς ἐκλασσε Accipiens Iesus panem postquam benedixisset, fregit. De benedictione illa Lucas nono, vers. decimo sexto, & 1. Corinth. 10. egi. Certum est Deo gratias agi solitas & benedixisse Christum creaturis. Paulus enim vocat calicem benedictionis, cui benediximus. Imo ἐν χάριτι est etiam benedicere, & Syrus veteri solet, בְּרַח Berach. Sic Ecclesia vtrumque coniungit: Tibi gratias agens benedixit. Hinc Græci vocant ἐν χάριτι τὸ προσφῶν benedictum cibum.

Dubium esse nemini debet, quin gratiarum actio, Dei laudatio, creaturarum benedictio, & sanctificatio coniuncta fuerint. Hoc enim nobis Liturgia veteres expriment. Ethiopice quæ est Matthæi, apud Genebrardum, est in fine sæculi primi mentio, habetur gratias egit, benedixit, & sanctificauit. & dedit discipulis dicens. Et ne Caluinus crucem mitteretur, cum sacerdos dicit: Benedic, sanctifica, munda, crucem facit ad verba singula. Et in Litania Iacobi minoris ὁ ἱερὸς σφραγίζων τὸ δῶρον, λέγει, &c. Sacra-

